

Pr. 191/2023
CSN

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158-7926

Chișinău

26 iulie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii securității statului nr.618/1995 (*inițiativa legislativă nr.191 din 20.06.2023*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.544 din 26 iulie 2023.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Avizului (în limba română -1 filă și în limba rusă -1 filă);
2. Avizul asupra proiectului de lege (în limba română - 6 file).

Secretar general
adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.: Viorica Mustea
Tel. 022-250-128

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1949
"26"	07 2023
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 544

din 26 iulie 2023

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului asupra proiectului de lege pentru
modificarea Legii securității statului nr. 618/1995**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra proiectului de lege pentru
modificarea Legii securității statului nr. 618/1995

Prim-ministru

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministru al afacerilor interne

Ana REVENCO

Ministrul justiției

Veronica MIHAILOV-MORARU

AVIZ
asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii securității statului
nr. 618/1995

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea Legii securității statului nr. 618/1995 (inițiativa legislativă nr. 191 din 20 iunie 2023), elaborat de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Urmare examinării inițiativei legislative, Guvernul susține necesitatea operării modificărilor în conținutul Legii securității statului nr. 618/1995. În acest sens, se comunică despre susținerea conceptuală a inițiativei legislative, urmând a fi revizuit prin prisma propunerilor ce succed.

I. La art. I, în partea ce ține de amendarea art. 4 alin.(2), se propun următoarele modificări:

1. Textul „Pericol deosebit pentru securitatea statului prezintă următoarele fapte:” se va substitui cu textul „Pericol deosebit pentru securitatea statului prezintă acțiunile/inacțiunile îndreptate spre materializarea, precum și materializarea următoarelor fapte:”. Se specifică că, în redacția actuală, alineatul respectiv prezumă că o faptă are un pericol deosebit, dacă aceasta este consumată. Această ipoteză este una eronată, or pericolul implică acțiuni ale persoanelor care pot duce la atingerea unui scop final prejudiciabil, inclusiv materializarea acelui scop. Așadar, urmează să constituie pericol deosebit pentru securitatea statului atât acțiunile îndreptate spre materializarea unei fapte ilegale, care trebuie prevenită, cât și materializarea propriu zisă, care trebuie contracarată. Pericol deosebit se consideră a fi o situație care poate genera în viitor consecințe pentru securitatea statului, aceste pericole fiind sesizate la o etapă incipientă a cărei evoluție va genera consumarea faptei.

2. La litera a), se propune după sintagma „integrității teritoriale” completarea cu sintagma „și unității”, în vederea asigurării conformității cu prevederile art. 1, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

3. La litera d), se propune substituirea sintagmei „securității frontierei de stat” cu sintagma „asigurarea securității frontierei de stat”, pentru evitarea ambiguității normei juridice.

4. La litera e), se propune excluderea textului „de importanță strategică pentru securitatea statului” din motiv că pct. 4 din Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 701/2018 prevede noțiunea de „obiectiv al infrastructurii critice”, prin urmare, se optează pentru utilizarea uniformă a terminologiei în conținutul actelor normative. Totodată, obiectivele cele de transport, comunicații, sistemul energetic etc. se încadrează în noțiunea generică de „obiectiv al infrastructurii critice”.

5. La litera h), se propune completarea după cuvântul „propagandă” cu cuvântul „ostilă”, deoarece potrivit explicației din Dicționarul explicativ al limbii române, prin „propagandă” se înțelege „acțiune desfășurată sistematic în vederea răspândirii unei doctrine politice, religioase etc., a unor teorii, opinii, pentru a le face cunoscute și acceptate, pentru a câștiga adepți”.

Este necesară explicația uniformă a expresiei „amenințări hibride”, în sensul utilizării definiției din Strategia Națională de Apărare, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 134/2018, or acestea se manifestă prin amenințare din partea unui adversar statal sau non-statal (indivizi, grupări), care utilizează, conjugat și într-o manieră adaptivă (rapid, dinamic), metode și mijloace convenționale și neconvenționale (de ordin politic, militar, diplomatic, economic, cibernetic, informațional, etc.) pentru a-și realiza obiectivele stabilite.

6. La lit. i), se propune după cuvântul „contrabanda” completarea cu textul „, traficul de produse contrafăcute”. Se evidențiază că conform Strategiei de Securitate Națională a Republicii Moldova, traficul de produse contrafăcute este o amenințare și un risc la adresa securității generale de criminalitate în domeniul economic financiar. La fel, se va lua în considerare că faptele enumerate la lit. i) nu stabilesc criteriile care pot fi considerate drept o atingere a intereselor de asigurare a securității statului.

7. La litera k), se propune expunerea normei într-o nouă redacție cu următorul cuprins:

„k) corupția al cărei subiect sunt persoane cu funcții de demnitate publică, angajații din cadrul autorităților de ocrotire a normelor de drept și/sau autorităților de control care săvârșesc o acțiune/inacțiune ilegală în virtutea funcției/statutului, în interesul sau la indicația unui grup criminal organizat sau a unei organizații criminale, ori care au pus în aplicare scheme de fapte coruptibile ce prejudiciază buna funcționare a instituției în care activează sau funcționarea stabilă a ramurilor economice naționale;”.

8. Prevederile incluse la litera m), urmează a fi revizuite prin prisma legislației de specialitate, exclusiv a Codului penal nr. 985/2002, pentru a uniformiza terminologia și a determina expres acțiunile care sunt pasibile de tragere la răspundere penală (gestiunea ilegală, distrugere sau degradare a resurselor naturale, poluarea apelor, solului, regim de administrare și protecție etc.), în special pentru asigurarea caracterului complet al acțiunilor prejudiciabile reglementate. Propunerea dată derivă din faptul că, în redacția expusă, norma este prea extensivă, or potrivit tehnicii legislative, conținutul proiectului trebuie să fie expus clar și concis.

9. La litera o), se propune substituirea textului „securitate ecologica” cu textul „securitate de mediu”, întrucât potrivit explicației din Dicționarul explicativ al limbii române, ecologia este știința care se ocupă de studiul relațiilor dintre organisme și ambianța lor, în timp ce mediul este totalitatea condițiilor (relief, clima, sol etc.) în care trăiesc organismele. Consecvent, conform cercetărilor din domeniul Studiilor de Securitate, și anume cercetărilor din Școala de la Copenhaga, se regăsește inclusiv noțiunea „Securitate de mediu”.

Totodată, după cuvintele „poluarea excesivă,” este necesară completarea cu cuvântul „contaminarea”.

Concomitent se menționează că, terminologia „ecocid” nu este definită și nu există în legislația din domeniul protecției mediului, inclusiv în actele normative naționale armonizate cu cele europene.

10. La litera p), după cuvântul „accesare” se propune excluderea cuvântului „ilegală”, deoarece însăși acțiunea de deținere ilegală presupune interceptare sau accesare ilegală, fără a fi necesară repetarea acestuia în conținutul prevederii, or legalitatea sau ilegalitatea acțiunilor de interceptare și/sau accesare depind de calitatea subiectului care le confecționează/deține/utilizează și temeiul legal pentru realizarea

acestor acțiuni. Mai mult ca atât, prin deținere ilegală se subînțelege utilizarea în scopuri ilegale și nicidecum în scopuri legale.

11. La litera r), se propune substituirea cuvântului „vreunei” cu cuvântul „uneia”.

12. Se propune completarea cu o literă nouă, cu următorul cuprins:

„s) organizarea migrației ilegale, de către rețele ilegale internaționale sau către un stat străin”.

Potrivit prevederilor art. 3 pct. 18 din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Serviciul contribuie în comun cu alte autorități publice, la realizarea politicii statului în domeniul migrației și azilului, intrării/ieșirii și șederii străinilor și apatrizilor, acordării statutului de refugiat, la soluționarea problemelor legate de dobândirea, prin naturalizare, recunoaștere, redobândire sau acordare a cetățeniei sau retragerea cetățeniei Republicii Moldova.

Concomitent, potrivit Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 947/2018 cu privire la constituirea Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului, Serviciul face parte din competența Comisiei nominalizate.

De asemenea, organizarea migrației ilegale este incriminată la art. 362¹ din Codul penal și este îndreptată asupra relațiilor sociale privind inviolabilitatea hotarelor țării, ordinea stabilită trecere a frontierei de stat, respectiv, îndreptate împotriva securității statului.

Ținând cont de prevederile legale expuse, se notează că Serviciul are competențe în domeniul migrației și este responsabil de asigurarea securității statului, care poate fi afectată inclusiv de migrația ilegală. Pe de altă parte, migrația ilegală este o formă de manifestare a criminalității organizate care, din cauza amplitudinii înregistrate și a modului perfecționat de derulare, are consecințe directe asupra situației economice, sociale și de securitate din statele de tranzit ale imigranților sau refugiaților și din cele de destinație, după cum urmează:

- pe plan social, o reprezintă promovarea unor idei sau curente subversive, extremiste, a unor ideologii sau concepte religioase care instigă la încălcarea cadrului legal. Este posibilă atragerea populației autohtone în activități infracționale (motivată și de un nivel de trai scăzut) ceea ce determină amplificarea criminalității organizate, în special în zonele din proximitatea frontierei;

- pe plan economic, sunt corelate cu cele din plan politic, or cheltuielile pentru gestionarea crizei refugiaților, în statele afectate de fluxuri masive de migrație, au grevat bugetele acestor țări;

- pe plan al securității, fenomenul migrator poate duce la exploatarea canalelor de migrație ilegală și infiltrarea pe teritoriul european a unor membri ai grupărilor teroriste și a adepților unor ideologii extremist-teroriste care promovează idei sau curente subversive, extremiste, instigând la încălcarea cadrului legal.

Conform raportului întocmit în comun de Europol și Interpol, intitulat „Migrant Smuggling Networks”, o mare parte din migrații ilegale aflați pe teritoriul Uniunii Europene au fost transportați de membri ai rețelelor de migrație ilegală. În anul 2015, fondurile obținute de aceste structuri infracționale în schimbul „serviciilor prestate” de transport ilegal de persoane, au fost estimate la o valoare aproximativă situată între 5 și 6 miliarde de dolari SUA. Migrația ilegală a fost utilizată și în calitate de „atac hibrid” lansat de către Belarus împotriva statelor Uniunii Europene în anul 2021, prin transportarea organizată a imigranților originari din Orientul Mijlociu spre frontiera

Belarusului cu Letonia, Lituania și Polonia. Problema s-a exacerbă doar după ce fluxul de imigranți a fost concentrat pe direcția poloneză, când câteva zeci de mii de militari polonezi au fost antrenați pentru a proteja frontiera estică.

Pe de altă parte, migrația ilegală este generator de insecuritate pentru continentul european, care implică și dependența de satele de tranzit tradiționale (Turcia, Libia, Maroc etc.). Astfel, cât structurile de forță (armata, poliția de frontieră etc.) din statele țintă încercau fizic să oprească fluxurile migraționale (construcția gardurilor, paza frontierei etc.), serviciile speciale au acționat prin identificarea focarului și descurajarea intenției migranților ilegali de a porni spre Belarus. Având în vedere prevederile legale expuse și repercusiunile pe care le poate genera fenomenul migrației ilegale pentru securitatea statului, se justifică necesitatea completării propuse.

II. La pct. 2 din proiectul de lege, se propune expunerea art. 10 lit. g) într-o redacție nouă, cu următorul cuprins:

„g) coordonează activitatea organelor securității statului prin stabilirea, prioritizarea și revizuirea intereselor și obiectivelor securității naționale și modalităților de realizare a acestora, precum și prin examinarea, prezentarea opiniilor și evaluarea documentelor de politici și actelor normative referitoare la securitatea națională.”.

La etapa avizării proiectului de lege-cadru privind Serviciul de Informații și Securitate, Aparatul Președintelui, s-a propus includerea în proiect a prevederilor care să stabilească modul de coordonare a activității Serviciului de Informații și Securitate de către Președintele Republicii Moldova, aceasta fiind expusă în redacția expusă supra.

În acest context, se atenționează că, potrivit art. 1 alin. (4) din Legea cu privire la Serviciul de Informații și Securitate nr. 136/2023, activitatea Serviciului este coordonată de către Președintele Republicii Moldova, conform Legii securității statului nr.618/1995 și este supusă controlului parlamentar.

Astfel, în cazul în care se va decide extinderea prevederilor respective și asupra altor organe ale securității statului, formula dată ar putea fi aplicată nepotrivit specificului de activitate a instituțiilor respective precum și rapoartelor ierarhice de subordonare la nivel de instituții ale statului. De exemplu, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră este în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, respectiv sarcinile și indicațiile sunt trasate nemijlocit de către șeful Inspectoratului General al Poliției de Frontieră/ministrul afacerilor interne.

III. Suplimentar, pentru îmbunătățirea proiectului, se subliniază necesitatea stringentă de includere în calitate de furnizor legal de securitate în stat, și anume a securității militare - Ministerul Apărării. Aceasta se motivează prin faptul că a devenit o presupunere comună că rolul forțelor armate este de a asigura securitatea doar împotriva amenințărilor externe. Cu toate acestea, inclusiv în rândul democrațiilor occidentale consolidate, forțele armate sunt chemate să asiste și la asigurarea securității interne în situații ce necesită eforturi excepționale pentru a răspunde situațiilor de criză care pot avea caracterul hibrid și să depășească capacitatea civilă și capacitatea instituțiilor abilitate, mai ales în asigurarea securității militare a statului. În același timp, capacitatea instituțiilor de securitate de a răspunde acestor situații nu presupune pregătirea și echiparea acestora pentru contracararea amenințărilor militare, iar aceste capacități sunt deja menținute, conform principiilor democratice și actelor normative, în mod regulat de forțele armate și există astfel la îndemâna autorităților civile și a

instituțiilor de securitate. Această necesitate stringentă este impusă și de contextul regional de securitate și lecțiile însușite din războiul din Ucraina.

În acest sens, urmează a fi reținute recente crize (asigurarea măsurilor de non-răspândire a infecției COVID-19, precum și gestionarea fluxului și cazarea temporară a persoanelor afectate de criza din Ucraina), în care Ministerul Apărării a avut o implicare activă și un rol important. Mai mult decât atât, instituția de apărare a avut o contribuție semnificativă în asigurarea măsurilor de securitate la organizarea și desfășurarea Reuniunii comunității politice europene din 1-2 iunie curent.

Așadar, ținând cont de cele expuse, se consideră oportun ca la art. 13 alin. (1) din Legea securității statului nr. 618/1995, după textul „Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova,” să fie completat cu textul „Ministerul Apărării.”

Tot în acest context, se propune completarea art. 14 cu un nou aliniat, cu următorul cuprins:

„(2) Ministerul Apărării, ca parte componentă a organelor securității naționale, asigură securitatea militară și apărarea națională a statului împotriva pericolelor militare externe convenționale și neconvenționale.”

IV. Art. II se va completa cu textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

V. La Nota informative se propune:

1. Se va lua în considerație ca pe tot parcursul cuprinsului, sintagma „nr. 618/95” se va substitui cu sintagma „nr. 618/1995”.

2. Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul aducerii în concordanță a prevederilor Legii nr. 618/1995 securității statului cu prevederile Legii nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, dat fiind că în Legea nr. 136/2023 atribuțiile Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova au fost expuse într-o formă care depășește cadrul actual de reglementare a conceptului de securitate a statului. În conformitate cu art. 3 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 136/2023, Serviciul elaborează și realizează, în limitele competenței, un sistem de măsuri orientate spre identificarea, prevenirea și contracararea pericolelor indicate la art. 4 alin. (2) din Legea securității statului nr. 618/1995.

3. În final, se face mențiunea importantă despre necesitatea actualizării informației din compartimentul nr. 2 al Notei informative la proiect, având în vedere faptul că, la 21 iunie 2023, a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Legea nr.136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, fiind devansat stadiul de proiect de lege.

În sensul celor enunțate mai sus, proiectul de lege pentru modificarea Legii securității statului nr. 618/1995 se susține cu luarea în considerare a obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor menționate supra.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 544

от 26 июля 2023 г.

Кишинэу

**Об утверждении Заключения по проекту закона о внесении изменений
в Закон № 618/1995 о государственной безопасности**

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и представить Парламенту Заключение по проекту закона о внесении изменений в Закон № 618/1995 о государственной безопасности.

Премьер-министр

ДОРИН РЕЧАН

Контрассигнуют:

Министр юстиции

Вероника Михайлов-Морару

Министр внутренних дел

Адриан Ефрос